SHARE uuring, eesmärgid ja mõned tulemused

Luule Sakkeus

SHARE EESTI teaduskoordinaator

www.share-estonia.ee

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Eesti rahvastiku vanuspuu, 1881

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Eesti rahvastiku vanuspuu, 1959

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Eesti rahvastiku vanuspuu, 2000

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SHARE taust

Rahvastikuvananemine on 21.sajandi üks suuremaid väljakutseid.

Vähe informatsiooni mõistmaks ***makro*— ja *mikrotasandi*** omavahelisi seoseid ehk:

- *individuaalse kogemuse* ning enda ja perekonna elutingimuste mõju, ühelt poolt, ning
- *institutsionaalse konteksti* — keskkonna, kus elame ning poliitikameetmete mõju rahvastikurühmade elutingimustele, teiselt poolt.

Euroopa Komisjon (Sotsiaalne Agenda 2009, ESFRI 2008, ERIC 2011) on identifitseerinud **SHARE kui**

- võtmeallika riikide sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse võrreldavate **poliitikate** (pensionipoliitika, tervisepoliitika, hooldus- jm poliitika) **evalveerimiseks**
- **longituudse teabealuse** vananemisprotsessi majanduslike ja sotsiaalsete järelmite hindamiseks
- ainuke eelharmoniseeritud näitajatega vananemisalane **üle-euroopaline võrdlusuuring**

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SHARE – mis see on?

- uuring rahvastiku tervise, sotsiaalse keskkonna ja majanduslike tingimuste omavahelise koosmõju uurimiseks vananemise kulgemisele
  - **tervise** kujunemine, tervishoiu süsteemi kasutamine ning sellele tehtud leibkonna kulutused
  - vanemaealiste **majanduslik kindlustatus,** kus lisaks regulaarsetele sissetulekutele hinnatakse ka varasid ka kohustusi, ning
  - **töötamise** ja pensionile siirdumise peamised teed ning mustrid,
  - **sotsiaalsete võrgustike** seosed, põlvkondadevahelised siirded, töövõimetuse teke ja hoolduskoormuse kaetuse jagunemine riigi ja sotsiaalsete võrgustike vahel jmt.

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SHARE riigid

- **Laine 1, 2004-05**

  SE, DK, NL, DE, BE, FR, CH, AT, ES, IT, GR
- **Laine 2, 2006-07**

  + IE, CZ, PL, IL
- **Laine 3, 2008-09**

  Retrospektiivsed elulood: SE, DK, NL, DE, BE, FR, CH, AT, ES, IT, GR, , CZ, PL
- **Laine 4, 2010-11**

  + PT, SI, HU, EE / sotsiaalsed võrgustikud (nimegeneraatori meetod)
- **Laine 5, 2013-2015**

  +LU, CAT /sotsiaalne deprivatsioon, andmed 2015 juulis
- Laine 6 , 2015 – biomarkerid, muutused sotsiaalses võrgustikus (+HR)
- Laine 7, 2017 **retrospektiivne elulugu + Big Five +7 uut riiki (LT, LV, FI, SK, MT, BG, RO)**
- **Laine 8, 2019 – Alzheimeri testid , muutused sotsiaalses võrgustikus**
- **Laine 9 – plaanitud 2021 –sidusus, sh subjektiivne vananemine**

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

+sõsaruuringud üle maailma

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing
and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SHARE tulevikuvisioon

- **Iga SHARE laine avardab uurimisfookust**:
- SHARE inimeste elutee (SHARELIFE 3.laine 2008-2009, uutele lisandunud riikidele 7.laines 2016-2017)
- Sotsiaalne võrgustik (4.laine 2010-2011, 6.laine 2014-2015, 8.laine 2017), sotsiaalsed ja materiaalsed siirded võrgustikus ja põlvkondade vahel
- Sotsiaalne tõrjutus (5.laine 2013), sh materiaalne deprivatsioon
- Seostamine administratiivregistritega (4.-5.laine : Saksamaa, Taani , Prantsusmaa, Austria, Eesti)
- Biomarkerid (6.laines 2014-2015)
- Retrospektiivne elulugu (7. laines 2017-2018)
- Alzheimeri testid (8. laines 2019-2020)
- Sidusus, subjektiivne vananemine (9.laine 2021-2022)

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Mida SHARE võimaldab?

- Longituudsus:
  - Võimaldab jälgida muutusi ajas indiviidi tasemel (individuaalne vananemisprotsess)
    - jälgitakse ühtesid ja samu inimesi iga 2 aasta tagant ning seega aru saada
    - rahvastikurühmade keskkondlike (elukoht, töötingimused, turvalisus),
    - eluteest tulenevate (akumuleeritud tervis, haridus, töötee, varad) omavahelisi seoseid ning selgitada täna tuvastatava ebavõrdsuse põhjuslikke tagamaid
- Individuaalse ja ühiskonna tasandi koosmõju:
  - Võimaldab hinnata institutsionaalse tasandi kaudu toimivaid tasandusmehhanisme
    - poliitikameetmed läbi nt hüvitiste ja nende suhte palka, muude toetusskeemide osa pehmendamaks eluteest ja keskkonnast tulenevaid ebavõrdsusi ning
    - hinnata nende mõju (kui teatud reform hariduses, perepoliitkas, pensionipoliitikas mingil aastal on teostatud, kas see on mõjunud isiku tasandil ebavõrdsust vähendavalt või suurendavalt).
    - Poliitikameetmete andmebaas laiemalt kui ainult uuringuaastatel on kujundamisel (vt https://splash-db.eu/policy/)

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Mida SHARE võimaldab?

- Vanemaealiste esinduslikkus:
  - Üks väheseid, mis võimaldab vanemaealiste puhul representatiivselt hinnata toimuvaid muutusi nende tööturu-, tervise- ja materiaalse toimetulekukäitumise aspektidest nii ulatuslikult koosmõjusid arvestades.
  - Seetõttu iga kättesaadud küsitlus ülimalt tähtis! Iga vastaja esindab rohkem kui 83 inimest e. meie valimi aluse 6600 peavad suutma kirja saada kogu kireva seoste jada kogu 50+ Eesti 552951 inimese kohta!
- Võimaldab mitmekülgsete seoste põhjuslikku analüüsi:
  - Üks väheseid, mis rahvastiku esinduslikul moel (50+ rahvastiku hulgas) võimaldab hinnata
  - nende eluteel toimunu (alates lapsepõlvest MC, 7.laine),
  - tänaseks akumuleeritud varade (AS;HH;EP; DN) ja
  - subjektiivselt (PH, BR; HC, MH) ja objektiivselt hinnatud (CF, PF; CS, WS ja 6.laine biomarkerid) tervise vahelisi põhjuslikke seoseid.

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

http://www.share-project.org/t3/share/index.php?id=98

The Survey of Health, Ageing and Retirement in Euro...

SHARE

Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe

50+ in Europe

- Home
  - Video
  - Brochure
- Sample
- Questionnaire Wave 1
- Questionnaire Wave 2
- Item Correspondence
- Research Data Center
- Documentation
- Frequently Asked Questions About the SHARE Data Set
- Publications
- Results
- Find Out What You Always Wanted to Know About Older Europeans...
- Press Information

You are here: Home

SHARE - Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe

The Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE) is a multidisciplinary and cross-national panel database of micro data on health socio-economic status and social and family networks of more than 45,000 individuals aged 50 or over. As such, it responds to a Communication by the European Commission calling to "examine the possibility of establishing, in operation with Member States, a European Longitudinal Ageing Survey". By SHARE has become a major pillar of the European Research Area and in 2 was selected as one of the projects to be implemented in the European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI).

Eleven countries contributed data to the 2004 SHARE baseline study. They a a balanced representation of the various regions in Europe, ranging from Scandinavia (Denmark and Sweden) through Central Europe (Austria, Franc Germany, Switzerland, Belgium, and the Netherlands) to the Mediterranean (Spain, Italy and Greece). Further data were collected in 2005-06 in Israel. T 'new' EU member states - the Czech Republic and Poland - as well as Irela joined SHARE in 2006 and participated in the second wave of data collectio 2006-07. The survey's third wave of data collection, SHARELIFE, collects detailed retrospective life-histories in sixteen countries in 2008-09.

SHARE is coordinated centrally at the Mannheim Research Institute for the Economics of Aging (MEA). It is harmonized with the U.S. Health and Retire Study (HRS) and the English Longitudinal Study of Ageing (ELSA). SHARE's scientific power is based on its panel design that grasps the dynamic chara of the ageing process. SHARE's multi-disciplinary approach delivers the full

SHARELIFE - The Retrospective Survey - Windows Internet Explorer

http://www.share-project.org/sharelife/

File Edit View Favorites Tools Help

SHARELIFE - The Retrospective Survey

SHARELIFE

Survey
Ageing
Retiren
Europe

- Home
- Sample
- Questionnaire
- Access the data
- Publications
- Contact and Teams
- Related Projects

Intranet Login

Username

Password

You are here: Home

SHARELIFE - The Retrospective Survey

SHARELIFE is the third wave of data collection for SHARE, which focuses on people's life histories. More than 30,000 men and women across 14 European countries take part in this round of the survey. The respondents are representative for the European population aged 50 and over in Scandinavia (Denmark and Sweden), Central Europe (Austria, France, Germany, Switzerland, Belgium, and the Netherlands), the Mediterranean (Spain, Italy and Greece) as well as two transition countries (the Czech Republic and Poland).

SHARELIFE links individual micro data over the respondents' entire life with institutional macro data on the welfare state. It thereby allows assessing the full effect of welfare state interventions on the life of the individual. Changes in institutional settings that influence individual decisions are of specific interest to evaluate policies throughout Europe.

The SHARELIFE questionnaire contains all important areas of our respondents' lives, ranging from partners and children over housing and work history to detailed questions on health and health care. With this variety SHARELIFE constitutes an ideal interdisciplinary dataset for research in the fields of

Searc

Event

News

End of field

SHARELIFE
collection fo
end in summ

read more...

SHARE Country: Avaleht - Windows Internet Explorer

http://www.share-estonia.ee/

File Edit View Favorites Tools Help

Google Search Share More »

Windows Live Live Search Mis uut Profiil Post Fotod Kalender Jaga

Favorites Suggested Sites Free Hotmail Web Slice Gallery

SHARE Country: Avaleht

National SHARE Websites

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Survey o
Ageing a
Retireme
Europe

- Avaleht
  - Uudised
  - Küsitlusinstrumentaariumid
  - Üritused
- Teadustöö Andmekeskus
- Publikatsioonid
- Kajastus meedias
- Kontakt
- Rahastajad

You are here: Avaleht

###NEWS###

SHARE-Eesti

SHARE (Survey on Health, Ageing and Retirement in Europe www.share-project.org) vanemaealist (50+) rahvastikku hõlmav longituudne küsitlusuuring, mis kesken vananemisprotsessi kulgu ja seda mõjutavate põhjuslike seoste uurimisele, ühelt poolt, ning allikaks nii olemasolevate poliitikameetmete seireks kui uute meetmete teaduspõhiseks algatan

Rahvusvaheliselt koordineerib Euroopa programmi Max Planc Society Munich Centre for the (MEA). SHARE uuringu paneellained on toimunud alates 2004.aastast 2-aastase sammuga. S kujundatud võrreldavana USA samalaadse uuringuga HRS (Heatlh and Retirement Survey, lain Inglismaal 2002.a. läbiviidava ELSA uuringuga (English Longitudinal Survey on Ageing), samuti lisrael.

Alates 4. lainest 2010.a on Eesti lülitunud SHARE uuringusse, mille teaduskoordinatsioo Demograafia Instituut

SHARE esmased tulemused

Sotsiaalne taust on oluline tegur vananemisel:

Haridus hoiab eurooplasi vormis: võrreldes kõrgema haridustasemega on madalama haridusega inimesed 70% võrra tihedamini füüsiliselt mitte-aktiivsed ja 50% võrra tõenäosemalt rasvunud

Haridus aitab ära hoida depressiooni: üle-euroopalises võrdluses peegeldab depressiooni levimus vanemaealiste hulgas **haridusmustrite** erinevusi. Maa-keskselt on madalama sissetuleku või **madala netorikkusega** inimesed sagedamini depressioonis

Kõrgem haridustase hoiab ära sotsiaalse isolatsiooni: raskete tegevuspiirangutega inimeste puhul on kõrgema haridusega inimestel suurem tõenäosus omada suuremat ja variatiivsemat võrgustikku

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SHARE esmased tulemused

Pere olemasolu on tähtis, kuid väljendub erinevalt:

- vaid 13% taanlasi elab samas leibkonnas oma lastega, samal ajal kui Hispaanias on neid 52%
- Põhjamaades annab materiaalset abi vanem põlvkond lastele, Lõuna-Euroopas noorem põlvkond oma vanematele
- Eesti 50+ inimeste seas on kõige rohkem neid, kes ei tegele üldse või siis tegelevad AINULT individuaalsete tegevustega (umbes 60%). Ühistegevustest osavõtvaid inimesi on teiste Euroopa maadega võrreldes kõige vähem
- Eestis on kodused (mittetöötavad) pensionärid passiivsemad kui tööealised või tööd tegevad pensionärid, mis mujal on vastupidi.

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SHARE tulemused: Materiaalne toimetulek (SHARE TAI kodulehel)

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SHARE tulemused: Depressioon kahe mõõdikuga

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

National SHARE Websites

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe

###NEWS###

SHARE uuringu standardtabelid

Lisaks SHARE Eesti esimese laine (2011) andmete alusel avaldatud tabelitele lisas **Tervise Arengu Instituut** oma tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaasi **ülevaatetabelid** Eesti 50+ vanuses elanike tervise kohta ka **viienda laine**, mis on SHARE Eesti jaoks teine laine, andmed ning neljanda ja viienda laine vahelisel ajal (2011-2013) toimunud muutuste andmed terviseseisundi ja tervisekäitumisega seotud näitajates.

2017.a. kevad-sügisel kogutakse **7.laine** andmeid, mille puhastatud andmetabelid saavad kättesaadavaks 2019. suvel. **6. laine** põhiandmed saavad kättesaadavaks 2017.a. sügiseks.

Tulemused kirjeldavad eesti küpses eas inimese toitumise, kehalise aktiivsuse, ravimite kasutamise, tervishoiu- ja sotsiaalteenuste kasutamise olukorda. Samuti seda, kuidas inimesed hindavad oma terviseseisundit ise ning millised on samal ajal objektiivsete mõõtmiste tulemused. Tutvuda on võimalik ka tulemustega inimeste ootuste ja rahulolu, majandusliku aktiivsuse ja toimetuleku kohta.

Tervise enesehinnang

Toimetuleku ja igapäevategevuste piirangud

Terviseseisund

Ravimite kasutamine

Vaimne tervis

Tervishoiu- ja sotsiaalteenuste kasutamine

Kehaline aktiivsus ja kehakaal

Toitumine

Alkoholi tarvitamine

Esmased tulemused 50+ eluteedest

- Eesti kesk ja vanemaealistel (50+) on olnud ühed pikimad aktiivsed eluperioodid Euroopas. Sealhulgas on teiste riikidega võrreldes olnud Eesti elanikel pikem hariduskäik ning töökarjäär, perega kodus olemise aeg on aga olnud üks lühemaid. Loe rohkem siit.
- Umbes 30% Eesti vanemaealistest (60+) toituvad ebatervislikult – st ei tarbi puu ja köögivilju igapäevaselt. Üksi elavad vanemaealised inimesed Eestis on ebatervislikuma toitumisega kui leibkonnas teistega koos elavad inimesed. Seega teistega inimestega koos elamine võib mõjutada inimeste tervisekäitumist. Loe rohkem siit.
- Isiksuse teatud psühholoogilised omadused nagu meelekindlus, riski vältimine ning neurootilisus on seotud börsiturul osalemisega. Eesti kesk ja vanemaealiste börsiturul osalejate aga ka finantsvõlgades olevate inimeste osakaal on madalamate seas Euroopas. Loe rohkem siit.
- Kesk ja vanemaealiste inimeste kognitiivne võimekus langeb koos sotsiaalvõrgustiku kadumisega, eriti laste ja sõprade kadumisega lähikondsete seast. Kognitiivne võimekus langeb enim neil, kes on olnud pikemat aega ilma lähivõrgustiketa. Loe rohkem siit.
- Suurem sotsiaalvõrgustik on seotud pikema elueaga, seda nii tegevuspiirangutega kui tegevuspiiranguteta kesk ja vanemaealiste seas. Loe rohkem siit.

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

liili@tlu.ee
luule.sakkeus@tlu.ee

TÄNAN!

TALLINNA ÜLIKOOL
Eesti Demograafia Instituut

SHARE
Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
50+ in Europe

Euroopa Liit
Euroopa Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks